Prima instanță: Judecătoria Hâncești, sediul Ialoveni (jud. Viorica Alexeeva)
Dosarul nr. 2a-1194/24 (2-22069412-02-2a-22032024)

D E C I Z I E

03 iulie 2024 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău în componența:

Președintele ședinței, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Natalia Mamaliga și Ala Malîi
Grefier Cristian Adam

examinând în ordine de apel, în ședință publică, cererea de apel declarată de apelantul *****, împotriva hotărârii Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni din 26 decembrie 2023, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva lui *****, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecția Familiei Ialoveni cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

La data de 18 mai 2022, ***** s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui *****, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecția Familiei Ialoveni privind stabilirea domiciliului copilului minor, *****, ***** cu mama, *****, compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la data de 19 iunie 2017 a încheiat căsătoria cu pârâtul, *****, eveniment înregistrat și trecut în Registrul actelor de stare civilă de către *****7. Din căsătorie la data de 29 august 2017, s-a născut fiica, ***** care locuiește cu mama.

Menționează că deoarece pârâtul era violent față de reclamantă, căsătoria acestora a fost desfăcută prin hotărârea Judecătoriei Hâncești (sediul Central) din data de 09 iunie 2021.

Relevă că urmare a desfacerii căsătoriei copilul minor, ***** a rămas să locuiască cu mama. Totodată, indică că la caz nu a fost încheiat nici un acord benevol prin care să fie stabilit domiciliul copilului minor.

Consideră reclamanta că domiciliul copilului minor, *****, de vârstă fragedă urmează a fi stabilit doar cu mama, *****, or interesul superior al copilului este unicul criteriu după care instanța urmează să se călăuzească pentru a decide privind exercitarea drepturilor părintești.

La data de 28 iunie 2022, pârâtul, ***** prin intermediul avocatului ***** a

depus referință prin care a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată. În susținerea poziției sale a invocat faptul că, reclamanta și pârâtul împreună cu copilul minor au emigrat peste hotarele țării în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord din anul 2017. Susține că, nici o parte pe dosar nu locuiește efectiv pe teritoriul R. Moldova, aceștia având statut de rezident pe teritoriul UK, unde de fapt s-a stabilit custodia asupra minorei *****. Deoarece părțile au obținut statut de rezident pe teritoriul UK, urmează ca orice litigiu să se judece în țara de reședință și ședere permanentă (f.d.46-48).

La data de 28 iunie 2022, Direcția Generală Asistență Socială și Protecția Familiei Ialoveni a depus prin intermediul Secției de evidență și documentare procesuală referință prin care a indicat că solicitarea reclamantei cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, urmează a fi lăsat la discreția instanței.

Prin hotărârea Judecătoriei Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni din 26 decembrie 2023, acțiunea a fost admisă. S-a determinat domiciliul copilului minor, *****, ***** cu mama, *****, s-a încasat de la ***** în beneficiul Mădălinei Ursu cheltuielile de judecată în sumă de 100 lei.

La 24 ianuarie 2024, avocatul ***** în interesele apelantului ***** a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, pe motiv că anterior a fost deja emisă de către Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord o hotărâre de judecată privind încasarea pensiei, stabilirea domiciliului copilului minor.

În motivarea cererii de apel a indicat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond, dat fiind emisă cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material și procedural, nefiind constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, motiv pentru care o consideră neîntemeiată, nefondată, lipsită de suport juridic, având la bază o examinare superficială și neobiectivă a cauzei, fiind pasibilă de a fi casată.

Menționează că deoarece ***** cât și ***** își au reședința în Marea Britanie, competentă de judecarea problemei privind domicilierea copilului cu unul din părinți este anume instanța de judecată din Marea Britanie și nicidecum din Republica Moldova.

Consideră că instanța de fond din Republica Moldova nejustificat a stabilit domiciliul copilului minor cu mama, în situația în care părinții și copilul nu domiciliază în Republica Moldova, dar deja au statut de rezident pe teritoriul UK, unde de fapt s-a judecat cauza privind stabilirea custodiei și domiciliului asupra minorei ***** (Tribunalul Northapton a emis Ordinul decizie privind stabilirea domiciliului copilului minor, *****.

Totodată, indică că și autoritățile locale, Primăria Costești, certifică faptul că părțile locuiesc peste hotare, or prin actul de investigare a condițiilor de trai din 20 aprilie 2022 se indică că ***** se află peste hotarele țării în Anglia, UK, Marea

Britanie. La fel, în referința depusă autoritatea tutelară din Moldova indică că copilul locuiește cu mama în UK, fiind în imposibilitate a se expune asupra prezentei cauze.

Consideră că instanța de fond urma să restituie cererea de chemare în judecată în temeiul art.170 lit. g) CPC sau să înceteze procesul conform art. 265 lit. b) CPC.

Reprezentantul apelantului, *****, avocatul ***** în ședința instanței de apel nu s-a prezentat, dar în temeiul cererii depuse a solicitat repetat amânare, pe care Colegiul o respinge ca fiind neîntemeiată, iar pentru a nu se tergiversa examinarea cauzei care urmează a fi examinată cu celeritate, în temeiul art.379 alin.(2) CPC, Colegiul a dispus examinarea cauzei în absența acestuia.

Reprezentantul intimatei, *****, avocatul ***** în ședința instanței de apel a solicitat respingerea cererii de apel, menținerea hotărârii primei instanțe.

Reprezentantul autorității tutelare, Direcția asistență socială și protecție a familiei în ședința instanței de apel nu s-a prezentat, fiind legal citată, din care considerente, în temeiul art.379 alin.(2) CPC, Colegiul a dispus examinarea cauzei în absența acesteia.

Audiind reprezentantul părții în proces, studiind cererea de apel în cumul cu materialele cauzei, Colegiul consideră apelul declarat neîntemeiat și care urmează a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art.385 lit. a) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

Potrivit prevederilor art.117 alin. (1) CPC, probe în cauze civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

Conform prevederilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Potrivit art.121 CPC, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe importante pentru soluționarea justă a cazului.

Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficientă pentru soluționarea cauzei.

În temeiul art.122 alin.(1) CPC, circumstanțele care conform legii trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Potrivit dispozițiilor art.373 alin.(1), (2), (5) CPC instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit art.9 alin.(1) și (2) din Codul civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sânt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile legislației civile.

(2) Drepturile și obligațiile civile apar:

a) din contracte și din alte acte juridice;

b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariției drepturilor și obligațiilor civile;

c) din hotărâre judecătorească în care sânt stabilite drepturi și obligații;

d) în urma creării și dobândirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege;

e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală;

f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane;

g) în urma îmbogățirii fără justă cauză;

h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice și juridice și a unor evenimente de

care legea leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă.

Conform prevederilor art.38 alin.(1)-(2) Cod familiei, la desfacerea căsătoriei, soții pot prezenta instanței judecătorești un acord privind împărțirea bunurilor lor proprietate în devălmășie și plata pensiei de întreținere a copiilor și soțului inapt de muncă ce necesită sprijin material, indicând mărimea acesteia, precum și privind determinarea părintelui împreună cu care vor locui copiii minori comuni.

În cazul lipsei unui acord între soți prevăzut la alin.(1) sau dacă se va dovedi că acordul lezează drepturile și interesele copiilor minori sau ale unuia dintre soți, instanța judecătorească este obligată:

a) să împartă, la cererea soților (a unuia dintre ei), bunurile lor proprietate în devălmășie;

b) să determine care dintre părinți va plăti pensia de întreținere a copiilor minori și mărimea acesteia;

c) să stabilească, la cererea soțului inapt de muncă, care are dreptul la pensia de întreținere de la celălalt soț, mărimea și modul de plată a acestei pensii;

d) să stabilească cu cine dintre părinții vor locui copiii minori după divorț.

În corespundere cu art.63 alin.(2)-(5) din Codul familiei, dacă lipsește acordul părinților cu privire la stabilirea domiciliului copilului, iar copilul care a împlinit vârsta de 14 ani refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul minorului se stabilește de către instanța de judecată, ținând cont de interesele și opinia copilului, în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate. În acest caz, instanța judecătorească va lua în considerare atașamentul copilului față de fiecare dintre părinți, față de frați și surori, vârsta copilului, calitățile morale ale părinților, relațiile existente între fiecare părinte și copil, posibilitățile părinților de a crea condiții adecvate pentru educația și dezvoltarea copilului (îndeletnicirile și regimul de lucru, condițiile de trai etc.)

(3) La determinarea domiciliului copilului minor, instanța judecătorească va cere și avizul autorității tutelare teritoriale în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinți, în care va conține, după caz, și informația disponibilă privind actele de violență în această familie și persoana agresorului familial.

(4) În cazul în care lipsește acordul părinților cu privire la stabilirea domiciliului copilului, până la stabilirea acestuia de către instanța de judecată, domiciliul copilului este considerat domiciliul părintelui cu care acesta locuiește permanent.

(5) În cazul indicat la alin. (4), părintele care locuiește separat de copil are dreptul să petreacă timpul cu copilul la domiciliul său, dacă aceasta nu contravine interesului superior al copilului, luându-se în considerație vârsta copilului, proximitatea domiciliului părintelui care locuiește separat, frecventarea

studiilor/participarea la activități extrașcolare, conform unui program stabilit de autoritatea tutelară teritorială.

Conform prevederilor art.58 alin.(1) din Codul familiei, părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sânt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.

În temeiul prevederilor art.18 alin.(1) Legii privind drepturile copilului nr.338 din 15 decembrie 1994, ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.

Potrivit art.18 alin.(1) din Convenția internațională privind drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova la 25 februarie 1993, statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților sau după caz reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.

Conform dispozițiilor art.3 alin.(1) al aceleiași Convenții, în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

În temeiul art.9 alin.(1) și (2) CPC, instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sânt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

Din probatoriul administrat în speță, Colegiul a stabilit că la data de 19 iunie 2017, ***** a încheiat căsătoria cu *****, eveniment înregistrat și trecut în Registrul actelor de stare civilă de către *****7. Din căsătorie la data de 29 august 2017, s-a născut fiica, ***** care locuiește cu mama.

Iar, prin hotărârea Judecătoriei Hâncești (sediul Central) din 09 iunie 2021, căsătoria dintre ***** și ***** a fost desfăcută (f.d.15).

Potrivit hotărârii Judecătoriei Hâncești (sediul Ialoveni) din 22 septembrie 2021 s-a dispus încasarea de la ***** în beneficiul reclamantei ***** a pensiei de întreținere a copilului minor, ***** în mărime de ¼ din salariu și alte venituri începând cu data de 20 aprilie 2021 și până la atingerea majoratului de către copil (f.d.16).

Conform actului de investigare a condițiilor de trai ale familiei ***** din 20 aprilie 2022, s-a indicat că, condițiile de trai permit ca mama și copilul să locuiască în locuința din sat. Costești, dacă se întoarce în țară (f.d.18-19).

La data de 18 mai 2022, ***** s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui *****, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și

Protecția Familiei Ialoveni privind stabilirea domiciliului copilului minor, *****, ***** cu mama, *****, compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond prima instanță a ajuns la concluzia admiterii cererii de chemare în judecată.

Nefiind de acord cu soluția instanței, la 24 ianuarie 2024, avocatul ***** în interesele apelantului ***** a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri prin care procesul să fie încetat în temeiul 265 lit. b) CPC, fie cererea de chemare în judecată să fie restituită în temeiul art.170 lit. g) CPC, pe motiv că anterior a fost deja emisă de către Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord o hotărâre de judecată privind stabilirea domiciliului copilului minor.

Raportând dispozițiile normelor suscitate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe prin prisma raționalismului pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul consideră concluzia instanței de fond ca fiind întemeiată.

Verificând legalitatea hotărârii contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în cererea de apel, instanța de apel constată că soluția a fost dată de către instanța de fond cu elucidarea pe deplin a circumstanțele cauzei, cu lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

Potrivit jurisprudenței de principiu a CEDO în materia relațiilor familiare, pentru un părinte și copilul său faptul de a fi împreună reprezintă elementul fundamental al vieții de familie (Olsson v. Sweden nr.10465/83 din 24 martie 1988).

Aderent, se va reține principiul interesului superior al copilului ce reprezintă mesajul fundamental a Convenției internaționale privind drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25.02.1993, iar implementarea acestuia reprezintă o obligație de prim ordin pentru statele membre care au ratificat-o.

În acest sens, Colegiul ține să remarce că interesul superior al minorului reclamă menținerea acestuia cât mai mult timp într-un mediu familial normal și echilibrat în prezența ambilor părinți pentru că riscul ruperii echilibrului sufletesc al acestuia este foarte mare odată cu încredințarea sa unuia sau altuia dintre părinți.

De aceea, după separarea părinților menținerea și încurajarea relației copilului cu părintele căruia nu i-a fost încredințat, devine vitală pentru dezvoltarea sa morală normală.

În același timp, Colegiul notează că limitele intervenției în exercițiul dreptului garantat de art.8 CtEDO trebuie să parvină de la o autoritate (judiciară, administrativă, legislativă) și nu de la o autoritate privată (părinți).

Deci, interesul superior al copilului trebuie să reprezinte unitatea de măsură atunci când mai multe interese concurează, iar subiectivitatea judecătorului sau a

autorității administrative investite cu putere de a lua decizii, trebuie să se bazeze pe o analiză „științifica” a situației.

Sub un alt aspect, stabilirea domiciliului copilului minor cu unul dintre părinți, urmează a fi analizată sub aspectul unei ingerințe în dreptul la respectarea vieții de familie în sensul art.8 din CtEDO, or, admisibilitatea ingerinței în dreptul garantat de art.8 al CtEDO soților ***** și *****, cu ocazia stabilirii domiciliului copilului minor urmează a fi compatibilă regulii triplului test:

- măsura să fie în conformitate cu legea;
- să urmărească un scop legal - indicat la art.8 alin.(2)
- și să fie necesară într-o societate democratică (W.v.UK nr.9749/82 din 08.07.1987 §59, Olsson v. Sweden nr.10465/83 din 24.03.1988, §59, Gnahore v. France 19.09.2000, §50).

Colegiul Civil, examinând sub aspectul legalității ingerința în exercițiul dreptului garantat de art.8 din CtEDO, reține că potrivit prevederilor art.63 alin.(1), (1) [1] din Codul familiei, în cazul când părinții locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vârsta de 14 ani se determină prin acordul părinților.

Potrivit cerințelor formulate în cererea de chemare în judecată, declarațiile părților, făcute în ședința instanței de judecată, Colegiul constată că în privința stabilirii domiciliului copilului minor, *****, ***** părțile nu au ajuns la un acord, iar în cazul lipsei unui acord între soți privind stabilirea domiciliului copilului minor sau dacă se va dovedi că acordul lezează drepturile și interesele copilului minor sau ale unuia dintre soți, instanța judecătorească este obligată inter alia să stabilească cu cine dintre părinți va locui copilul minor după divorț.

Conform prevederilor art.3 al Convenției ONU cu privire la Drepturile Omului, toate acțiunile care privesc copii, întreprinse de instituțiile de asistență socială publice sau private, de instanțele de judecătorești, autoritățile administrative sau de organele legislative, interesele copilului vor prevala.

În acest sens, instanța de judecată examinând problema stabilirii domiciliului copilului minor, *****, ***** are obligația de a asigura copilului protecția și îngrijirea necesară în vederea asigurării bunăstării sale, ținând seama de drepturile și obligațiile părinților săi, ale reprezentanților săi legali sau altor persoane cărora acesta le-a fost încredințat în mod legal și în acest scop va lua toate măsurile corespunzătoare. Or, imperativele asigurării celei mai bune protecții intereselor copilului dispun de prioritate în raport cu interesele sau sentimentele părinților, motiv din care protecția, buna dezvoltare a copilului, inclusiv atașamentul sentimental al copilului și nu în ultimul rând siguranța acestuia vor constitui circumstanțe determinante pentru instanță la stabilirea domiciliului copilului minor.

Potrivit prevederile art.9 ale aceleiași Convenții, autorităților le revine obligația ca nici un copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței acestora,

esceptând situația în care autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare și cu respectarea legilor și a procedurilor aplicabile, ca această separare este în interesul suprem al copilului. O astfel de decizie poate deveni necesară în cazuri particulare cum ar fi, de exemplu, în cazul în care părinții trăiesc separat și se impune luarea unei hotărâri cu privire la locul de reședință a copilului.

În speță, Colegiul reține că intervenția instanței de judecată în vederea stabilirii domiciliului copilului minor *****, ***** cu unul dintre părinții acestuia este solicitată de reclamanta ***** în virtutea vârstei fragede a acesteia (7 ani), având drept scop protejarea intereselor copilului minor, *****, *****, or, instanța de judecată în conformitate cu prevederile art.53 alin.(1) Codului familiei are obligația de a garanta apărarea drepturilor și intereselor copilului minor, atât în raport cu terții, cât și proprii lui părinți în cazurile expres prevăzute de lege.

Așadar, reținând circumstanțele speței, Colegiul ajunge la concluzia că ingerința exercitată în raporturile de familie a soților ***** și ***** în raport cu copilul minor, *****, ***** este realizată în conformitate cu prevederile legale ale Republicii Moldova și are drept scop apărarea intereselor copilului minor *****, *****. Or, ingerință în exercițiul unui drept protejat de Convenție în scopul apărării intereselor copilului este o măsură necesară într-o societate democratică, necesitatea măsurii fiind lăsată la aprecierea instanței.

Dat fiind că în temeiul dispozițiilor art.58 din Codul familiei RM, părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat, Colegiul va examina cerințele formulate de ***** sub aspectul asigurării unui echilibru de proporționalitate dintre drepturile acestora în calitate de părinți și interesul copilului minor.

Potrivit prevederilor art.5 Protocolul nr.7 din Convenție, soții se bucură de egalitate în drepturi și în responsabilități cu caracter civil, între ei și în relații cu copii lor în ceea ce privește căsătoria, pe durata căsătoriei și cu prilejul desfacerii acesteia. Prezentul articol nu împiedică Statele să ia măsuri necesare în interesele copiilor. În circumstanțele speței, interesele copilului fiind decisive în vederea acordării priorităților unui dintre soți, (Hoffman v. Austria nr.12875/87 din 23.06.1993 §35).

Conform jurisprudenței europene, autorităților naționale le revine prerogativa de a determina ce măsuri sunt de natură să răspundă interesului unui copil minor în caz de desfacere a căsătoriei și din acest punct de vedere ele dispun de o largă marjă de apreciere.

De altfel, la determinarea interesului superior al copilului trebuie să se utilizeze criterii obiective, iar judecătorul trebuie să țină seamă de ele, evitând să decidă doar pe baza sentimentelor sau a convingerilor personale, criterii obiective de care s-a ținut cont în prezenta speță, or toate aceste criterii au la bază ideea de

bine suprem al copilului, de interes superior fără de care autoritatea părintească nu ar reprezenta nimic, fiind un concept golit de orice valențe fără aplicabilitate practică.

În acest sens, Colegiul atestă că decizia primei instanțe de a încredința minorul, *****, *****, spre creștere și educare mamei este una întemeiată care rezultă dintr-o baza obiectivă convingătoare, motiv pentru care Colegiul menține hotărârea instanței de fond ca fiind legală și întemeiată.

În argumentarea acestei poziții, Colegiul reține atașamentul mamei față de copil, vârsta fragedă a acestuia, legătura emoțională mamă-copil, iar pe de altă Colegiul scoate în evidența comportamentul violent al apelantului, care, de altfel, a și constituit temei de divorț al părților în proces, împrejurări de fapt și de drept care impun incontestabil determinarea domiciliului copilului cu mama care se ocupă de creșterea și educația copilului.

Totodată, Colegiul atestă că minorul beneficiază de toate cele necesare, alimentație, îmbrăcăminte, este atașat foarte mult de mama sa.

Dintr-o altă perspectivă, Colegiul atestă dorința și posibilitățile efective ale mamei care poate să ofere copilului *****, ***** de o vârstă fragedă garanții de creștere și dezvoltare în acest sens, iar în cazul în care mai multe interese concurează interesul superior al copilului trebuie să fie primordial.

Conform actului de investigare a condițiilor de trai ale familiei ***** din 20 aprilie 2022, s-a indicat că, condițiile de trai permit ca mama și copilul să locuiască în locuința din sat. Costești, dacă se întoarce în țară (f.d.18-19).

Aici, Colegiul reține și că apelantul, ***** și intimata, ***** la moment locuiesc în Marea Britanie unde au statut de Pre-settled, act care acordă ședederea acestora pe o perioadă de 5 ani în UK, dar nu dețin cetățenia Marii Britanii.

În contextul celor enunțate, Colegiul Civil, evaluând posibilitățile de îngrijire a copilului minor *****, ***** ajunge la concluzia că acele oportunități oferite de mama ***** sunt avantajoase intereselor copilului minor și determinate de circumstanțele obiective ale cauzei.

De asemenea, cerința de stabilire a domiciliului copilului urmează a fi examinată și din perspectiva de a putea accesa cvasi nelimitat pe ambii părinți pentru a putea dezvolta relații echilibrate și armonioase cu ambii părinți, or un copil crescut și educat cu dragoste și responsabilitate de ambii părinți, chiar și atunci când aceștia nu locuiesc împreună, are șanse mult mai mari de integrare și reușită socială.

Concomitent, Colegiul reține că prin determinarea domiciliului copilului cu mama, apelantul ***** ca părinte nu va fi limitat în dreptul de a comunica și a se vedea cu copilul prin orice modalități posibile.

Mai mult, Curtea a arătat că interesul superior al copilului impune găsirea unei familii pentru minor și nu a unui copil pentru o familie sau părinte (cauza Pini și Bertini, Manera și Atripaldi c. României).

În final, Colegiul Civil, evaluând circumstanțele expuse din punct de vedere a interesului superior al copilului minor ajunge la concluzia că în interesul acestuia va fi stabilirea domiciliului copilului minor, *****, ***** cu mama, ceea ce justifică soluția instanței de fond în acest sens.

În final, reținând obligația pozitivă a instanței de a asigura protecția intereselor copilului minor, Colegiul ajunge la concluzia că stabilirea domiciliului copilului minor *****, ***** cu mama acestuia, este una în interesul minorului.

Colegiul apreciază critic argumentele apelantului, *****, precum că instanța de fond nejustificat a stabilit domiciliul copilului minor cu mama, în condițiile în care are statut de rezident pe teritoriul Marii Britanii, considerând că orice litigiu inclusiv privind stabilirea domiciliului copilului minor se va judeca în țara de reședință. Or, conform art.160 alin.(1) din Codul familiei, drepturile și obligațiile părinților, inclusiv obligația părinților de a-și întreține copiii, sânt stabilite de legislația statului pe al cărui teritoriu aceștia își au domiciliul comun. În lipsa domiciliului comun al părinților și copiilor, drepturile și obligațiile acestora sânt reglementate de legislația statului al cărui cetățean este copilul.

La caz, din materialele cauzei nu se atestă nici o dovadă că minora *****, ***** ar fi cetățean al Marii Britanii, or, de regulă copilul primește cetățenia „moștenită” de la părinți, neexistând nici o diferență în ce țară s-a născut.

Pe de altă parte, nici părinții copilului minor *****, *****, ***** și ***** nu își au domiciliul comun, or fiind divorțați locuiesc separat, fapt indicat și în cererea de chemare în judecată, care nu a fost negat de apelant, ceea ce în temeiul art. 123 alin.(6) CPC nu urmează a fi demonstrat.

Mai mult, ține de reiterat că apelantul, ***** și reclamanta/intimată, ***** în Marea Britanie au statut de Pre-settled, act care acordă șederea pe o perioadă de 5 ani în UK, dar nu dețin cetățenia Marii Britanii.

Respectiv, dat fiind că, nici una din cele două condiții prevăzute la art.160 alin.(1) din Codul familiei nu sunt îndeplinite, aceste prevederi sunt inaplicabile cazului din speță, caz în care nu subzistă argumentul reprezentantului apelantului precum în temeiul art.170 lit. g) CPC, instanța urma să restituie cererea de chemare în judecată sau să înceteze procesul conform art. 265 lit. b) Cod de procedură civilă, considerând că competentă de judecarea problemei privind domicilierea copilului cu unul din părinți este instanța de judecată din Marea Britanie și nicidecum din Republica Moldova.

Prin urmare, din probatoriul administrat în speță se atestă că competentă să judece cauza este totuși instanța din Republica Moldova potrivit legii materiale și procedurale a acesteia și nicidecum instanța din Marea Britanie.

Iar actele prezentate nu sunt hotărâri judecătorești, care ar fi rezolvat litigiul definitiv. De fapt, sunt niște acte care au stabilit violența în familia Ursu, au fost obiect de examinare, 165-213.

Iar, înscrisul prezentat de către reprezentantul apelantului ca fiind o hotărâre judecătorească definitivă între părți emisă de Marea Britanie prin care s-a determinat domiciliul copilului minor, *****, nu poate fi reținut ca fiind o probă în sensul art.121 Cod de procedură civilă, în condițiile în care pe de o parte nu a fost supra legalizată cu apostilă în modul prevăzut de lege, iar pe de altă parte între Republica Moldova și Marea Britanie nu este încheiat nici un tratat referitor la cooperarea acestora în materie civilă, astfel că acest înscris are efecte doar pe teritoriul acestei țări, iar în virtutea prevederilor Codul de procedură civilă a Republicii Moldova nu poate fi nici recunoscut pe teritoriul acesteia.

Conform art.464 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească a Republicii Moldova refuză să primească cererea spre examinare sau dispune încetarea procesului pornit dacă există o hotărâre în litigiul dintre aceleași părți, asupra aceluiași obiect și având aceleași temeiuri, pronunțată de o instanță judecătorească a unui alt stat cu care Republica Moldova a încheiat tratat internațional în care se stipulează recunoașterea și executarea reciprocă a hotărârilor judecătorești sau când recunoașterea și executarea hotărârilor se efectuează pe principiul reciprocității.

Potrivit art.467 alin.(1) Cod de procedură civilă, hotărârile judecătorești străine, inclusiv tranzacțiile, sânt recunoscute și se execută în Republica Moldova fie dacă astfel se prevede în tratatul internațional la care Republica Moldova este parte, fie pe principiul reciprocității în ceea ce privește efectele hotărârilor judecătorești străine.

În conformitate cu art.469 alin.(4) Cod de procedură civilă, actele enumerate la alin.(3) lit. a), b) și d) se însoțesc de traduceri în limba română autorizate și supra legalizate, cu respectarea prevederilor art.466. Supra legalizarea nu se cere în cazul în care, prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte, actele respective se recunosc fără supra legalizare sau în cazul în care părțile sânt de acord cu depunerea actelor în copii certificate.

Din cele sus enunțate, Colegiul reține că înscrisurile prezentate de către reprezentantul apelantului, *****, avocatul *****, nu pot sta la baza respingerii acțiunii înaintate, or, instanței nu i-a fost prezentată o hotărâre a unui alt stat recunoscut pe teritoriul Republicii Moldova prin care să se confirme faptul stabilirii domiciliului copilului minor, *****, ***** cu mama, *****.

Astfel, având în vedere că toate argumentele și afirmațiile invocate de apelant, citate supra, sunt vădit lipsite de suport juridic, instanța de apel le apreciază ca fiind inconsistente și fără raționament valabil circumstanțelor speței, sub toate aspectele fiind examinate de prima instanță.

În virtutea celor expuse, Colegiul respinge ca fiind nefondate, lipsite de pertinență, toate alegațiile apelantului vizavi de netemeinicia actului judecătoresc contestat.

Totodată, Colegiul ține să remarce că apelantul utilizând calea de atac nu a prezentat în instanța de apel probe de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată.

Potrivit prevederilor art.94 alin.(1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului - proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Subsecvent, Colegiul menține hotărârea instanței de fond și în partea cheltuielilor de judecată sub forma taxei de stat, care este o cerință auxiliară ce poartă soarta cerinței de bază.

Mai mult, CEDO reține că, deși articolul 6 § 1 obligă instanțele să își motiveze hotărârile, acesta nu poate fi interpretat ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, 19 aprilie 1994, pct. 61,). Instanțele trebuie să răspundă la argumentele esențiale ale părților, dar măsura în care se aplică această obligație poate varia în funcție de natura hotărârii și, prin urmare, trebuie apreciată în baza circumstanțelor cauzei (Hiro Balani împotriva Spaniei, 09 decembrie 1994, pct. 27).

Din cele ce preced, dat fiind că hotărârea primei instanțe este una întemeiată și legală, fiind aplicate corect normele de drept material și procedural, iar motivele invocate de către apelant sunt lipsite de temei legal, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art.385 lit. a) CPC, Colegiul Civil, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

d e c i d e:

Se respinge, din lipsă de temei, apelul declarat de apelantul *****.

Se menține hotărârea Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni din 26 decembrie 2023.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Președintele ședinței: Ana Panov

Judecătorii: Natalia Mămăliga

Ala Malîi